

Sprawozdanie z oceny własnej
– działania na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia
związane z zasadami zapewnienia i doskonalenia jakości kadry dydaktycznej (2011)

1. Opis

Jaki procent kadry dydaktycznej jednostki stanowią osoby z przygotowaniem pedagogicznym?

Pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Fizyki, obok prowadzenia zajęć dydaktycznych, muszą wykazać się znaczącymi osiągnięciami w pracy naukowej, mierzonymi publikacjami w najlepszych międzynarodowych czasopismach naukowych, wystąpieniami na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych lub grantami naukowymi. W związku z tym na Wydziale zatrudniane są osoby będące wysokiej klasy specjalistami w pewnych wybranych działach fizyki lub astronomii. Jesteśmy przekonani o tym, że duża wiedza specjalistyczna, którą posiadają nasi pracownicy, przekłada się na jakość oferowanych zajęć dydaktycznych, których celem jest przygotowanie naszych absolwentów do bardzo szybko zmieniających się warunków na rynku pracy. Nasze przekonanie potwierdzają kariery zawodowe wielu naszych absolwentów, którzy osiągają znaczące sukcesy w dziedzinach odległych od fizyki i astronomii, a to w wielu przypadkach dzięki metodom badawczym, których nauczyli się na zajęciach u nas prowadzonych.

Na Wydziale prowadzone są liczne zajęcia seminaryjne, w których biorą udział pracownicy i studenci, i na których przedstawia się nie tylko najbardziej aktualne osiągnięcia naukowe, ale również sposoby ich przekazywania. Na zajęciach tych wykładają lub biorą czynny udział najlepsi dydaktycy z naszego Wydziału lub innych krajowych lub zagranicznych ośrodków uniwersyteckich. Uważamy, że jest to wyśmienity sposób szkolenia pedagogicznego. I w takim sensie uważamy, że 100% naszej kadry dydaktycznej ma (przynajmniej nieformalne) przygotowanie pedagogiczne, które w sposób ciągły jest doskonalone, i którego nie są w stanie zapewnić szkolenia pedagogiczne innego rodzaju.

Wśród naszych pracowników dydaktycznych są osoby pełniące funkcje usługowe, np. prowadzące zajęcia z psychologii lub pedagogiki dla Nauczycielskiego Kolegium Fizyki. Osoby te mają formalne przygotowanie pedagogiczne, mierzone ukończeniem odpowiednich szkoleń. Nie jesteśmy jednak w stanie podać w procentach szacunkowej ilości kadry dydaktycznej posiadającej formalne przygotowanie pedagogiczne, gdyż wiele osób np. ze starszej kadry miało zajęcia z przygotowania pedagogicznego, ale informacja o tym jest niedostępna.

W jaki sposób jednostka zapewnia obsadę przedmiotów (a w ich obrębie poszczególnych form zajęć, tzn. ćwiczeń, wykładów, laboratoriów itd.) właściwą pod względem kompetencji merytorycznych prowadzącą?

Na Wydziale jest pięć jednostek dydaktyczno-naukowych (Instytut Fizyki Doświadczalnej, Instytut Fizyki Teoretycznej, Instytut Geofizyki, Katedra Metod Matematycznych Fizyki i Obserwatorium Astronomiczne), które niezależnie zapewniają obsadę przedmiotów tym jednostkom przypisanym, dzięki czemu jesteśmy w stanie zagwarantować wysoką jakość merytoryczną prowadzonych u nas zajęć. Odpowiedzialnymi za obsadę zajęć są zastępcy dyrektorów ds. dydaktycznych w poszczególnych jednostkach, ale Prodziekan ds. Dydaktycznych ma prawo dokonania zmian w proponowanej obsadzie. Sposób przydzielania zajęć odbywa się różnie w poszczególnych jednostkach. Generalnie zwraca się jednak uwagę na to, aby na ogół w cyklu dwuletnim następowała rotacja obsady. Dzięki takiej praktyce z jednej strony wymuszany jest proces ciągłego samokształcenia się naszych pracowników, a z drugiej unikamy rutynowego traktowania zajęć dydaktycznych, gdyż na ogół nowy wykładowca stara się uwzględnić w swoich zajęciach najnowsze osiągnięcia naukowe lub dydaktyczne, przynajmniej z dziedzin bliskich jego zainteresowaniom. Takie nowe spojrzenie często owocuje napisaniem publikacji do międzynarodowych czasopism poświęconych dydaktyce fizyki.

Na Wydziale przedmioty dzielimy na kursowe, których celem jest zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami fizyki lub astronomii, oraz specjalistyczne i monograficzne, które dedykowane są już niewielkiej liczbie studentów lub doktorantów. Uważamy, że zajęcia kursowe powinny być w stanie poprowadzić każdy pracownik naukowo-dydaktyczny. Jednak, aby zapewnić ich jak najwyższą jakość merytoryczną, również do tych zajęć staramy się ustalać obsadę z pracowników najlepiej do tego przyuczonych. Wyjątkową pozycję w tym aspekcie zajmuje ustalanie obsady Pracowni Fizycznych, a podyktowane jest to tym, że na tych zajęciach studenci korzystają z bardzo zaawansowanych i drogich urządzeń, zatem muszą być one wykonywane pod ścisłym nadzorem specjalistów wiedzących jak te urządzenia obsługiwać.

W jaki sposób jednostka zapewnia obsadę przedmiotów (a w ich obrębie poszczególnych form zajęć, tzn. ćwiczeń, wykładów, laboratoriów itd.) właściwą pod względem kompetencji dydaktycznych prowadzącego?

Sposób zapewnienia obsady przedmiotów dokonywany jest różnie w poszczególnych jednostkach Wydziału. Np. w Instytucie Fizyki Doświadczalnej odbywa się to na zasadzie uzgodnień zastępcy dyrektora ds. dydaktycznych z pracownikami lub kierownikami specjalizacji. Wyjątkiem jest obsada zajęć na Pracowniach Fizycznych, na którą znaczący wpływ mają ich Kierownicy. Z kolei w drugim co do wielkości Instytucie Fizyki Teoretycznej pracownicy sami wybierają przedmioty i jedynie w sytuacjach spornych interweniuje zastępca dyrektora ds. dydaktycznych. Niektóre zajęcia dydaktyczne odbywają się w cyklu trzy-semesteralnym, np. Analiza Matematyczna, obsadzana przez pracowników Katedry Metod Matematycznych Fizyki. Wówczas dokłada się wszelkich starań, aby wykładowcą takiego cyklu była ta sama osoba. Generalnie o sposobach zapewnienia obsady przedmiotów decydują zastępcy dyrektorów ds. dydaktycznych jednostek za nie odpowiedzialnych. O formie poszczególnych zajęć decyduje Komisja Rady Wydziału ds. Studenckich i Programów Studiów.

Czy przyjęta w 2008 r. przez Radę Jednostki uchwała w sprawie zasad i procedur kontroli jakości procesu dydaktycznego zawiera zasady (i ew. procedury) obsadzania przedmiotów?

Tymi sprawami tradycyjnie zajmuje się Komisja Rady Wydziału ds. Studenckich i Programów Studiów, oparty na ocenach zajęć zawartych w ankietach studenckich.

Czy przyjęta w 2008 r. przez Radę Jednostki uchwała w sprawie zasad i procedur kontroli jakości procesu dydaktycznego umożliwia nauczycielowi akademickiemu dostęp do opinii studentów nt. jego pracy dydaktycznej wyrażonych w badaniu ankietowym?

Tak.

Czy (i w jaki sposób) omawiane są wyniki wspomnianego badania ankietowego?

Każdy pracownik i doktorant ma swobodny dostęp do wyników ankiet z prowadzonych przez niego zajęć. W przypadku negatywnych ocen pracownikowi lub doktorantowi przydziela się inne zajęcia, które bardziej pasują do jego zawodowych zainteresowań. Jeśli sytuacja się powtarza, wówczas dochodzi do rozmowy z właściwym zastępcą dyrektora ds. dydaktycznych i/lub Dziekanem ds. dydaktycznych. W wielu przypadkach negatywne oceny ankiet mają wpływ na ocenę okresową pracownika i na przedłużenie zatrudnienia.

Czy (i w jakich wypadkach) nauczyciel akademicki jest obligowany do podnoszenia swoich kompetencji dydaktycznych?

Tak, niezależnie od ocen. W przypadku oceny negatywnej podejmowana jest przez Dziekana ds. Studenckich i Zastępców Dyrektorów ds. dydaktycznych próba określenia przyczyn, np. poprzez rozmowę z pracownikiem.

Czy (i w jakiej formie) jednostka zapewnia nauczycielom akademickim oraz doktorantom możliwość doskonalenia kompetencji dydaktycznych?

Kompetencje dydaktyczne pracowników i doktorantów są doskonalone poprzez częste organizowanie seminariów, a także poprzez udział w konferencjach naukowych lub wykłady zaproszone w innych ośrodkach naukowych w kraju i za granicą. Od strony technicznej wydział stara się wyposażyć większe sale w niezbędne środki dydaktyczne (np. rzutniki do prezentacji multimedialnych) lub aparaturę pokazową. Chcielibyśmy jednak zwrócić uwagę na to, nastawienie studentów do elektronicznych form prowadzenia zajęć nie jest zawsze pozytywne, a w przypadku wykładów teoretycznych raczej negatywne. Wykładowcy starają się uwzględnić uwagi studentów w prowadzonych przez siebie zajęciach.

Czy (i w jaki sposób) jednostka wykorzystuje ofertę Szkolenia z Dydaktyki Szkoły Wyższej realizowanego w ramach Programu Doskonalenia Nauczycieli Akademickich UW w projekcie Nowoczesny Uniwersytet – kompleksowy program wsparcia dla doktorantów i kadry dydaktycznej Uniwersytetu Warszawskiego?

Wydział na razie nie wykorzystuje tej oferty.

Czy (i w jaki sposób) jednostka zapewnia doktorantom i nauczycielom akademickim możliwość doskonalenia znajomości języków obcych?

Pracownicy i doktoranci Wydziału Fizyki prowadzą szeroką współpracę międzynarodową, w ramach której wyjeżdżają na staże naukowe lub aktywnie uczestniczą w międzynarodowych konferencjach naukowych, na których językiem oficjalnym jest język angielski. Uważamy, że wraz z obowiązkiem pisania prac naukowych w języku angielskim jest to najlepszy sposób doskonalenia znajomości języka obcego, w naszym przypadku przede wszystkim języka angielskiego.

Czy (i w jaki sposób) jednostka zapewnia doktorantom i nauczycielom akademickim możliwość doskonalenia znajomości języków obcych w celu prowadzenia zajęć w języku obcym (zgodnie z formułą CLIL – zintegrowanego kształcenia przedmiotowo-językowego)?

Nie.

Czy w wypadku przydzielania nagród i innych form wyróżnienia brane są pod uwagę osiągnięcia w zakresie dydaktyki i popularyzacji wiedzy (podręczniki, skrypty itp.)?

Wydział przyznaje specjalne nagrody za wzorowo, według ankiet studenckich, prowadzone zajęcia dydaktyczne. W wyjątkowych sytuacjach przyznawane są również wyróżnienia. Niestety, pisanie podręczników lub skryptów jest czynnością mało popularną wśród pracowników Wydziału Fizyki, po części dlatego, że czynność ta nie jest należycie doceniana przez Ministerstwo ds. Nauki i Szkolnictwa Wyższego np. w ustalaniu rankingów jednostek naukowo-dydaktycznych.

Czy w wypadku przydzielania nagród i innych form wyróżnienia brane są pod uwagę osiągnięcia wypromowanych przez nauczyciela akademickiego licencjatów, magistrów, doktorów (np. uzyskane przez nich wyróżnienia, nagrody w konkursach prac dyplomowych itp.)?

Bezpośrednio w przyznawaniu nagród nie, ale osiągnięcia wypromowanych licencjatów, magistrantów lub doktorantów odgrywają istotną rolę w późniejszym awansowaniu pracownika.

Czy w jednostce odbywa się konkurs na najlepszego dydaktyka?

Tak, jeśli za taki konkurs można uznać wybór dokonany przez Komisję ds. Nagród Dydaktycznych.

2. Dobre praktyki w ocenianej dziedzinie (rozwiązania sprawdzone i godne upowszechnienia).

Wprowadziliśmy konkursy na obsadę zajęć dla wybitnie uzdolnionych studentów w ramach tzw. Studiów Indywidualnych.

Wspólna dla studentów, doktorantów i pracowników naukowo-dydaktycznych strona internetowa dedykowana materiałom dydaktycznym. W przeważającej ilości strony te są również dostępne spoza wydziałowej sieci co, jak przypuszczamy, pozwala uczniom szkół średnich lepiej zorientować się w tematyce badań naukowych i dydaktyce prowadzonych na naszym wydziale.

3. Harmonogram działań w celu ulepszenia dotychczasowych lub [ew. oraz] przyjęcia nowych rozwiązań zapewniających i doskonalących jakość kształcenia w ocenianej dziedzinie.

Upowszechnienie wizytacji grup ćwiczeniowych przez prowadzącego wykład.
Zachęcanie pracowników do odbycia kursów z przygotowania pedagogicznego w ramach Programu Dосkonalenia Nauczycieli Akademickich UW.

4. Załączniki (pomocne UZZJK w pracach nad sprawozdaniem z oceny własnej w skali całej uczelni).

Uwaga: załączniki nie będą publikowane wraz ze sprawozdaniem.

Strony internetowe:

<http://www.fuw.edu.pl/materialy-I-rok.html>

<http://www.fuw.edu.pl/nagrody-wydzialu-fizyki.html>

Sprawozdanie, opracowane przez Wydziałowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia, zostało zaakceptowane przez Dziekana Wydziału Fizyki w dniu 22.04.2011r.

Podpis przewodniczącego WZZJK